

TOLSTADIUS, ERIC

Framledne kyrkioherdans, herr mag.
Eric Tollstadii Upbyggelige hus-förhör;
håldne uti Sanct. Jacobi och Johannis
församlingar i Stockholm, merendels
dageligen uti några år för thesz saliga
hädanskildn

(Björckegren
1761

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök*:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra*:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

TOLLSTADIUS, E.

Ua. a.

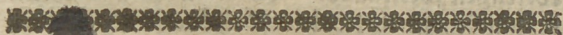
Real.
Katek.
(Pr.)
1700-1829

Framledne Kyrkoherdane,
Herr Mag. ERIC TOLLSTADH

upbyggelige

Sus-Sörhör;

Håldne uti Sanct. Jacobi och Jo-
hannis Församlingar i Stock-
holm, merendels dageligen
uti några år för theß saliga
hädansfildnad.

ERNÖPNS,
Tryckt hos Sal. Björckegrens Enka,
år 1761.

a

Så dettetta Salig Kyrkoherdans M. Toll:
stadii husförhör finnes intet, som icke,
ther ther rätt uttydes, med lika klarhet
och nytto kan föreställas af Doctor Swebili
Fråge-Cateches; therföre är jag af samma me-
ning, som jag länge varit, at the, som Fris-
wa nya Catecheser och them af trycket utgifwa,
göra vår Församling mer bryderi och hinder,
än gann och uppbyggelse. En alswarsam Kongl.
befallning är, at i alla Församlingar öfwer he-
la riket, Catechisation skal ske efter Sal. Archi-
Biskop Swebili nämnda Cateches; så thet, som
widlyftigt eller djupsinnigt finnes, kan i början
gås förbi, eller innehället theraf incipienterne
forteligen föreställas. Detteta är min wälmen-
te tancke om thetta husförhörers utgifwande
af trycket. Linköping den 10. Oct. 1760.

AND. OL. RHYZELIUS.

Auctors egit Företal.

Fag wil, i HERrans Jesu Christi
 sin Namn, hafwa något uprepat
 och påmint, af thet man i enfal-
 dighet wid våra Catechismi Förhör plä-
 gar framsöra. Swartil wi må önska oss
 Andans nåd och bistånd af Högden, at
 wi ej blott må höra, thet som talas och
 wi påminnoms om; utan ock gå i werk-
 ställighet theraf! Ty then tjenaren,
 som wet sinns Herras wilja, och
 icke bereder sig, och icke gör efter
 hans wilja, han skal lida myc-
 ken bugg. Luc. 12: 47. Men åter å an-
 dra sidan: Om I thetta weten,
 salige ären I, om I thet giören.
 Joh. 13: 17. Så wete wi nu wäl, at

Lagen är god, så man henne rätt-
teliga brukar. 1. Tim. 1: 8. Men La-
gen kan både misbrukas, och brukas rätt-
teliga: misbrukas af them, som af egna
Krafter samt egna verk och gierningar,
wilja uprätta egen rättferdighet, efter
Lagen; ändock at intet lött kan af
Lagens gierningar warda rätt-
ferdigt för Gudi. Rom. 3: 20. The
ther således tiltro sig genom egen Kraft
kunna efterkomma thet lagen äskar och
fordrar; antaga ett skrymtaktigt sten
och Phariseisk rättferdighet, som för
GUD aldeles intet galler: ty alla wä-
ra rättferdigheter äro, såsom ett
örent flåde. Es. 64: 6. Rätteligen bru-
kas lagen af them, som, under sin sanna
synda-käntsla af lagen, endast och alle-
nast falla til nåden i Christo; som wi
widare få höra, när wi å nyo blifwe på-
minne om, hwad thet är, wi hafwe at kän-
nas wid af lagen: hwarwid wi hafwe
at wisa hwarandra til Christum hela
wägen, så wi nu widare tage de wanli-
ga Frågor för oss.

Fråg.

Fråg. Swar af kanner man synden?

Sw. Af lagen, som röret menniskans samwete, wisar oss hafwa illa giordt, och dermed förtient Guds wrede, timeligit och ewigt straff.

Fr. Swad menar man här med lagen?

Sw. Guds egen lag, som finnes inskrifwen i alla menniskors hjertan, och står beskrifwen i 10 Guds Bud.

Fr. Swad är thet för inskrifwen lag, i alla menniskors hjertan?

Sw. Samwets lagen, eller wårt egit samwet.

Fr. Finnes thema samwetslagen jäms wäl hos hedningarna?

Sw. Ja: Hedningarna, som icke hafwa lagen, giöra dock af naturen thet lagen innehåller: the same me, ändock the icke hafwa lagen, äro the likwäl sig sjelfwom lag: Swilke bewisa lagsens werck wara skrifwit i theras hjertan, thet theras samwet här them witne, och theras tankar, som sig inböres

des anklaga, eller ock ursaka. Rom.
2:14, 15.

Fr. Hur skole wi betiena oss af then beskri-
na lagen, at wi må lära känna
synden af lagen?

Sw. Man tager Guds Heliga lag,
som en Andelig Siälens spegel, och be-
traktar hwad Gud thet förbiuder och på-
biuder, och går tillika til sitt egit hjerta
och samwete, och ställer sig med thet sam-
ma i Guds och wärs HERAS Jesu
Christi närwarelse, och ber om then Hel.
Andas uplysning, til at så få lära känna
synden af lagen, som HEREN GUD thet
sielf wil.

Fr. Wil då GUD, at wi skole kännas
wid synden?

Sw. Ja: Jag är barmhertig,
säger HEREN, och wil icke wred-
gas ewinnerliga. Allenast kån dina
misgierningar, at tu emot HER-
ren tin GUD syndat hafwer.
Jer. 3:12, 13.

Fr. Kan då wäl menniskan känna sig
sielf af sig sielf?

Sw. Nej: Ty ett argt ilsun-
digt

digt ting öfwer all ting är hiertat;
 ho kan utransakat? Jag HÆREN
 kan utransaka hjertat, och pröf-
 war niurarna, och gifwer hvars
 jom och enom efter hans wägar,
 och efter hans gierningars frukt.
 Jer. 17 9, 0 I öfwerträdare, går
 til edart hierta. Esa 46 8. Es. 44: 18,
 19. The weta intet, och förstå intet
 ty the äro förblindade, så at theas
 ögon se intet, och theas hjerta kun-
 na intet märka. Och the gå icke til
 sitt hjerta, ther är intet förnuft el-
 ler förstånd. Ps. 139: 23, 24. Utransaka
 mig, GUD, och så weta mitt
 hjerta; bepröfwa mig, och för-
 nim huru jag menar thet. Och se
 til om jag på enom oundom wäg
 är; och led mig på then ewiga
 wägen.

Bön om en sann Omwändelse, finnes i Ps. 3.

Allsmåttige ewige GUD barmhertige Fa-
 der! Tu wetst at menniskones gerningar stå
 icke i hennes wäld, ej heller i någons mans
 makt, huru han wandra och sin gång sty-
 ra skal. Wi äre ock icke beqwämlige af oss
 sieltwa något tänka, såsom utaf oss sielf-
 wa; utan äre wi til något beqwämlige, så

är thet af tig, **HERR**e, tu trogne **GUD**.
 I sinnerhet är bot och bättring icke våre
 syndiga köttis och blods werk: utan thet är
 ditt werk: Tu måste oss omwända, om wi
 skole omwände warda, och bättring göra.
 Therefore kommer jag ock nu för tig med
 min ödmucka bön, o fromme **GUD**! wil-
 jan hafwer jag wäl til bot och omwändel-
 se, men förmågan wil sig ingenstädes fin-
 na låta. Tu käre **HERR**e, hafwer tu gif-
 wit mig wiljan, så gif mig ock förmågan.
 Skapa, o **GUD**! i mig ett rent hjerta, och
 gif mig tin Helga Anda. Låt honom kraf-
 teligen werka i mig en rättfärdig syndenes
 känslö, och uplysa mina förstånds ögon,
 at jag kan känna syndenes grutwelighet:
 Huru tin wrede och hotan öfwer synderna
 är olidelig; och huru twärt emot, tin barm-
 hertighet, som tu utläs war thesöm, som
 en sann bättring göra, omätelig och out-
 säjelig är. Såsom tu sådant genom then
 Helga Anda werkat hafwer uti Manasse,
 Petro, Synderstän och Publicanen, som
 slog sig för sitt bröst, och sade: **GUD** mis-
 skunda mig öfwer mig syndare! Ett sådant
 bedröfwat hjerta gif mig, o trogne **GUD**!
 Wårka i mig en sann ider och ånger öfwer
 mina begångna synder, at jag begynner med
 Petro och Synderstän bitterligen gråta,
 och med Manasse innerligen sucka: **ACK**
HERRe! jag hafwer syndat; syndat haf-
 wer

wer jag, och kanner mina misgierningar.
Och med Publicanen i Templet: Ack GUD,
war mig syndare nådig! ty tu wilt ju icke
syndarens död, utan at han omwänder sig
och lefwer. För hwilket titt dyra löfte och
tilsäjelse, hör thenna min bön nådeligen,
tu trofaste, barmhertige GUD! högtlof-
wad i ewighet. Amen.

Omvänd tu mig; så warder jag
omvänd: ty tu HERRE, äst min
GUD. När jag omvänd wardt,
så gjorde jag bättring ic. Jer. 31:18,19.

Fr. När nu en menniska kommer til at
känna sina synder af lagen, och får se, at
hon icke allenast har brutit emot Guds
Bud; utan ock försummat Jesu Nåd;
ja, icke allenast försummat, utan ock för-
aktat, förskutit, wårdslösät, och dragit
Guds och wårs HERRES Jesu dyra Nåd
til lösaktighet, och syndat derpå löst:

Har då wäl thetta answar
med sig?

Sw. Ja wisserliga: Wardt thet
ordet fast, som genom ånglarna
talat war, och all öfwerträdelse
och olydighet hafwer fått sin rätt-
ta lön: Huru skole wi undsly, om
A 5 Wi

wi sådana salighet icke akte? hwilken, sedan hon först predikad wardt af HERRAN, at kommen in på oss, af them, som thet hört hade. Ebr. 2: 2, 3.

Fr. Har då en sådan fattig Siäl några löften, at GUD wil förbarma sig öfwer henne?

Sw. Ja wiserliga: Så sant som jag lefwer, säger HERREN HERREN, jag hafwer ingen lust til thens ogudaktigas död, utan at then ogudaktige omwänder sig ifrå sitt wäsende och lefwer: så omwänder eder dock nu ifrån edert onda wäsende; hwi wiljen I dö, I af Israels hus? Hes. 33: 11. 2 Pet. 3: 9. HERREN hafwer tolmod med oss, och wil icke, at någre skola förgås, utan at hwar och en wänder sig til bättring. 1 Tim. 2: 4. GUD wil, at alla menniskor skola frälste warda, och til sanningenes kunskap komma. Joh. 3: 16. Så älskade GUD werldena, at han utgaf sin enda Son,

Son, på thet at h war och en, som tror på honom, skal icke förgås, utan få ewinnerligit lif. Matth. 18: 11. Luc. 19: 10. Menniskones Son är kommen til at uppsöka och frälssa thet, som förtappat war. 1. Tim. 1: 15. Thet är ett fast ord, och i allo mätto wäl wärdt, at man thet anammar, at Christus **J**esus är kommen i werldena, til at frälssa syndare; ibland hwilka jag är then förnämligaste. 1. Joh. 2: 1, 2. Min barn, thetta skrifwer jag eder, at **J** skolen icke synda: och om något syndar, så hafwe wi en förswarare när Fadrenom, **J**esum Christum, then rättfärdig är. Och han är försoningen för våra synder: icke allenast för våra, utan ock för hela werldenes. 1. Joh. 3: 20. Om vårt hjerta fördömer of, så är **G**UD större än vårt hjerta, och wet all ting. 1. Joh 1: 7. Wandrom wi i ljuset, såsom han är ljuset, så hafwe wi sällskap inbyrdes, och **J**esu Christi, hans Sons, blod renar of af alla synder. Matth. 9 13.

Gär

Går och läser hwad thet är: Jag hafwer lust til barmhertighet, och icke til offer: Jag är icke kommen til at kalla the rättfärdiga, utan syndare til bättring.

Fr. Huru har man nu til at betjena sig utaf Guds dyra Nädelöften?

Sw. Man tager alla Guds dyra ord och Nädelöften sig til hjertat, och ställer sig i Guds och Jesu Christi närwarelse, til at i ödmjukhet hålla HERRANOM GUD i Christo hans egna ord och löften före, och säga med David: Mitt hjerta håller dig titt ord före; I skolen söka mitt ansigte; therföre söker jag och, HERRA, titt ansigte. Ps. 27: 8. och be tillika, at then Hel. Ande täcktes göra en nådig tillämpning theraf i våra Själur, och tillsäga them then nåd, som hans dyra ord och löften inne hålla, at wi af Skriftenes tröst må fatta en förtröstning och förhoppning til GUD, (Rom. 15: 4.) om nåd i Christo Jesu.

Fr. Om man nu ej så straxt får röna trösten

sten utaf Guds dyra Nåd i sin siäl, huru skal man tå bete sig?

Sw. I en obetingad öfwerlätenhet
 afbida och afwakta thenna tillämpningen
 af Guds egen Anda innerligen; ställa sig
 til then ändan såsom upwaktande och af-
 waktande in för HERRANOM GUD i
 Christo Jesu, och säga med alla rätt
 botfärdiga och Nåde-begärliga Själur:
Si! såsom tjenarens ögon uppå
 thetas Herrars händer se; såsom
 tjenarinnes ögon uppå sine Fru-
 ers händer: Altså se vår ögon up-
 på HERRAN vår GUD, til thes
 han of nådelig warder. War of
 nådelig, HERRRE, war of nåde-
 lig; Psal. 123: 2, 3. Om man ock skulle
 få wänta med David, ifrå then ena mor-
 gonwäkten til then andra: säga dock af
 hjertat med honom: Jag wänter ef-
 ter HERRAN, min siäl wänter;
 och jag hoppas uppå hans ord.
 Min siäl wänter efter HERRAN,
 ifrå then ena morgonwäkten til
 then andra. Ps. 130: 5, 6. Men jag
 bidar, HERRRE, efter dig: tu HERR-
 re min GUD, warder mig hörans
 des

des Ps 38: 16. Förbida **HERRAN**:
 war tröst och oförfärad och för-
 bida **HERRAN**. Ps. 27: 14. Warer
 tröste och oförfärad, alle **J** som
HERRAN förbiden. Ps. 31: 25.

I. Budet.

Fr. Hvad förbjuder **GUD** i första Budet?

Sw. All afguda dyrkan.

Fr. Har då en människa en sådan afgu-
 dist art af naturen?

Sw. Ja wisserliga: Wi ha, rent
 ut sagdt, en **GUD** förgäten Sjal, ett
 otrogit och kärlekslöst hjerta, som träder
 af ifrån lefwandes **GUD**, och sätter sin
 förtröstan, kärlek och lit på the ting, som
 i werldene äro; firar och dyrkar ock sig
 sielf, älskar, liter och tröstar på sig sielf,
 och har sig sielf til sin egen wederstygge-
 ga afgud.

Fr. Kan då människan wara bättre af
 sig sielf?

Sw. Nej.

Fr.

Fr. Har då icke GUD sinde os then i werlden, genom hwilken wi kunne bli bättre?

Sw. Jo: Wår Frälsare Jesum Christum: Han har förwårswat os nåd till at bli bättre.

Fr. Huru säger han sielf?

Sw. Mig förutan kunnen Jittet göra. Joh 15:5. Men Apost. Paulus vittnar och säger: All ting förmår jag genom Christum, som mig mågtigan gör. Phil. 4:13. Ja, thet är wist, at hwad i te wi kunne af os sielfwa, thet wil Jesu Guds Sons Nåd förmå och kunna uti os, utan os. Ty thet som lagen icke kunde åstadkomma, i thet hon wardt förswagad af köttet, thet gjorde GUD, sändandes sin Son i syndelig kötts liknelse, och fördömde syndena i köttet genom synd. Rom. 8:3,4. På thet, then rättfärdighet som lagen åskar, skulle warda fullbordad i os, som icke wandrom efter köttet utan efter Andan.

Thetta gier anledning til en ny och högst nöda

nödwändig fråga: efter Paulus säger sig äga alting förmående kraft i och genom Christum.

Fr. Frågas altså: Ja wi wäl låtit Christus bli så mächtig i oss, och undergifwit oss, hwad han af nåd wil verka och förmå uti oss?

Sw. Nej: ty werr! Hwad galler thet sannas på mången ibland oss, hwad wi sunge i Psalmen: Och när tu mig af nåd til bättring kallat har, har jag föraktat all then nåd tu til mig bar. Ja, när wi sakne frukten, kraften och werkan af Christi nåd; så ha wi bewiset liksom händer emellan: at antingen ha wi försummat hans nåd, och then icke rätteligen anammatt; eller ock rent af föraktat hans dyra nåd, dragit nåden til lösaktighet, tröstat oss theraf i våra synder, syndat therpå löst, och således giordt Christum til en syndastienare.

Fr. När nu en menniska får öppna ögon therom, at hon icke allenast brutit emot Guds bud; utan ock ej rätteligen sökt, anammatt och använt Christi ymnogt tilbudna nåd, och hennes otro samt fiendens inkast wil
utes

utestänga och afsträcka henne ifrån Christo:
 Swad må hon tå möta
 ottron och fienden med?

Sw. Hon må taga alla Guds dyra
 nådelöften och tillsägelser sig til hjelp ther-
 emot, och i ödmjukhet hålla HERranom
 GUD i Christo Jesu hans egna ord och
 löften före, som tilförene sagdt är, och
 be tillika, at han sielf täckes tillsäga hena-
 nes siäl then nåd, som hans dyra ord och
 löften innehålla; at hon således genom
 tolamod och Skriftenes tröst må fatta
 en förtrostring och en förhoppning til
 GUD om nåd i Christo Jesu.

Fr. Är menniskan af naturen benägen til
 at, efter thet 1. Budets förklaring,
 öfwer all ting frukta och äls-
 ka GUD?

Sw. Nej: GUD bättre! mennis-
 kan wil ingen ting så nödigt til, som
 frukta och älska GUD; men vår thet til
 at älska sig sielf, thet kan hon alt för wäl.

Fr. Af hwem får man then rätta och
 sanna Gudsfruktan?

Sw. Af Christo, som här hela wäs-
 gen igenom wisas uppå; af honom bes-
 kom

Kommer en Sjal en barnslig fruktan, som Apost. Paulus talar om, så han säger: I hafwen icke fått trældomsens Anda, åter til råddhoga; utan I hafwen fått utkorada barns Anda, i hwilkom wi rope: Abba, käre Fader! Rom. 8: 15. Efter I nu ären söner, hafwer GUD sändt sins Sons Anda uti edor hjertan, hwilken ropar: Abba, käre Fader! Gal. 4: 6.

2. Budet.

Fr. Swad förbjudes i 2. Budet?

Sw. Guds Namns misbruk, som sker i lättfärdigt swärjande och bannande, samt i Guds och Jesu Namns fåfånga nämmande. Guds Namns misbruk, är en synd, som ty werr! med flera är ganska gångbar ibland oss, i synnerhet ibland them af qwinno-könet: at man altid skal föra thet dyra Jesu Namn på tungan, och förba sig med. Ja, jag swor intet så, säger man. Swad gjorde du wäl så? Misbrukade du icke och wanårade lätt sinnigt wis och i fåfånga, thet dyra, höga och heliga Jesu Namn?

Tret

Thet heter i en Psalm: All tñå the å
ro böijelig i himmelen och på jor-
den; helfwetes krafter gif wa sig,
hwar Iesu nånder warder. I
år thet namn på jorden, af hwil-
ke wi få något gagn Til själen, us-
tan Iesu namn, och af hans hela
ga ordom. Ps. B. N. 140:2. Härwid
må man wäl önska, at Iesu Namn
måtte komma i then djupa wördnad in-
nerligen; så at alt hwad uti oss är måts-
te nedhöjas, wid thet dyra och höga IEsu
Namns nämmande.

Swärjande och bannande är ock, GUD
bättre! ej mindre gängse ibland oss. Ja
thet är ej nog, at man af wrede och bit-
terhet ofta brister ut i swordom, eder och
bannskap, med hwarjehanda wederstyg-
geliga och ohyggeliga skålsord, resande
sig up såsom en eldsdrake; utan man håls-
ler ock med sig härutinnan, och tycker af
man har rätt, til at wara så ond och arg,
samt berömmar sig theraf, at man må
nat så och så betala then och then, som
warit enom i olag. Men är wäl thet af
berömma sig af? thet är fast mer til af-
blygas och skämmas före in för GUD.

Mången wil ursäkta sin swordom och Guds Namns misbruk thermed, at thet är så ens wane. Men skal thet wara ursäkt? Thet måtte så mycket mer beklagas och bejämras, at thet blifwit en wane. Huru warnar Syrach för en sådan wane? Syr. 23: 9 = 14. Wån icke tin mun til at swärja, och föra Guds Namn. Ty lika som en drång then ofta med ris slagen warder, icke utan strimmor är: Altså kan ock then icke wara af synd ren, som ofta swär, och Guds Namn förer. Then som ofta swär, han syndar ofta, och plågan skal icke blifwa ifrå hans hus. Swär han och förstår thet icke, så syndar han lika wäl; förstår han thet, och föragtar thet, så syndar han twåfalt: Men swär han fåfångt, så är han dock icke utan synd; hans hus skal hårdeliga straffadt warda. Djeswulen har nog stor magt antå öfwer arma själar, förutan sådant grufweligit swärjande och hin ondas påkallande; ty Apostelen Petrus säger: at han går omkring, såsom ett rytande leijon, och

och söker, hwem han upsluta må:
 I Pet. 5: 3. Och then som thertil med på-
 kallat hin onde, med swordom och eder;
 så får han liksom fördubbla sin magt, öf-
 wer en sådan fattig själ, och släpa af
 med henne til helfwetet. Guds Namns
 misbruk sker ock, när man i sina böner til
 Gud intet hafwer tankarna hos sig, och
 besinnar, hwem man beder. Såsom tå
 man beder den dyra bönen: **Fader wår.**
 Mången säger: then bönen har jag kunnat,
 sedan jag war barn i werlden. Ja,
 läsa har tu wäl kunnat; men käre, har
 tu ock lärdt bedja titt Fader wår?

Fr. Swad skilnad är uppå at läsa och
 bedja sina böner?

Sw. Läsa kan man them, såsom
 en annan lera som man blott utur huf-
 wudet och minnet utan til lärdt framlä-
 sa; men bedja, innebegriper hjertats in-
 re begär, som Guds Ande har fått up-
 wäckta efter Nåd i Christo, til thet som
 orden i bönen innebära.

Phil. 4: 6. **Edert begär ware kunnigt in för GUD, i all ting, med bön, åkallan och tacksågelse.** Ps. 38:

10. **HÆ**re, för dig är alt mitt be-
gär; och min suckan är dig inset
fördold,

Fr. Huru bodo Christi Lärjungar, då Chris-
tus lärde them then dyra bönen,
Fader vår?

Sw. **HÆ**re lär of bedja?
Luc II: 1.

Fr. Hwad hafwer man til at anhålla om,
tå man beder sitt Fader vår?

Sw. Om Guds Sons Jesu And-
da, til at bli så omvänd, at man war-
der såsom barn; på thet man så sant må
bli himmelskt sinnadt barn, som **GUD**
är vår himmelske Fader.

Rom 8: 5. I hafwen fått utkora-
da barns Anda, i hwilkom wi rop-
pe: Abba, Färe Fader. Gal 4: 6.
Efter I nu ären soner, hafwer
GUD sändt sin Sons Anda uti er
der hjertan, hwilken ropar, abba,
Färe Fader. Bon n Fader vår, at
en gånsta hög och dyr bön; och thet kan
ja in för Jesu ansigte, som innerligen
saga:
al

at then som rätteligen lärer bedja sitt Fader wår, och under bedjandet får nåd och kraft i sin Anda och Sjal, til thet som themna dyra bönen mände innebära, han går aldrig miste om den ewiga saligheten.

Uppmuntrings- Språk til bönen:

Matth. 7: 7 = 11. Beder, och eder skal warda gifwit; söker, och I skolen finna; Klapper, och eder skal uplåtas. Ty then som beder, han får, och then som söker han finner, och honom som klappar warder uplåtit. Eller, hwilken är then menniska ibland eder, at om hans son bedes bröd af honom, som bjuder honom en sten? Eller om han bedes fisk, mån han då räcka honom en orm? Är thet nu så, at I, som onde ären, kunnen likwål gifwa eder barn goda gåfwor; huru mycket mer warder eder Fader, som är i himmelen, gifwandes them godt, som bedes af honom.

Luc. 11: 5, = 8. Luc. 18: 1, = 7. Ps B. N. 299: 2. Thet är tin Fader kär, som tig befaller bedja: Tin broder

är ock then tig wil tin bön tilstå-
 dia: Tin tröstare, ehwad tu be-
 dia skal, tig lär; Ty kant tu säkert
 tro, at GUD tin suckan hör. R.
 187: 5. Jag kannes wid min swags-
 het all, Jag wet ej hwad jag bedja
 skal, hwad gagnar eller skadar.
 O helge Ande! bed för mig, Med
 suckan lär mig innerlig Mitt Ab-
 ba käre Fader! Rom. 8: 26, 27.

1. Bönen.

Helgat warde titt Namn!

Fr. Hwad ber man om i thenna bönen?

Sw. At GUD wille sjelf helga och
 förhärliga sitt dyra och heliga Namn hos
 oss, genom wår HERA Jesum Chris-
 tum, i then Heliga Andas kraft, emot
 alt thet som wanarar och obelgar hans
 Namn, at thet i hans Andas kraft in-
 nerligen måtte upsägas, affägas, förta-
 gas, nedslås och til intet warda.

Fr. Hwarföre thet?

2. Bönen.

Sw. Jo, at Guds rike må tillkom-
 ma,

ma, och innerligen hos oss upkomma, genom vår HERA Jesum Christum, i then Helga Andas kraft; och mörkstens rike med alla thes onda krafter, må bli förstördt och til intet gjordt, samt vår själ således bli uttagen ifrå mörkstens rikes wäldighet, och försatt uti Guds älskeliga Sons rike. Col. 1: 13. Gall. 1: 4.

Ps. 68: 29. Tin GUD hafwer uprättat titt rike, thet står GUD i oss; ty thet är titt werk. Rom. 14: 17, 18. Guds rike är icke mat eller dryck; utan rättfärdighet, och frid, och frögd i them Helga Andan. Then ther uti tjenar Christo, han är Gudi tack, och menniskomen bepröfwad. Luc. 17: 20, 21. Guds rike kommer icke med utwärtas åthäfwor. Ej heller warder man sägande: Si här, eller si, thet ärret, ty si, Guds rike är inwärtas i eder. 1. Cor. 4: 20. Guds rike står icke i ordom utan i kraft. Och at Guds wilje efter 3. Bönen måtte bli erkänd, skedd och åtlydd, genom vår HERA Jesum Christum, i then Helga Andas

B 5

das kraft, och at wår willje måtte blifwa
Guds wilje undergifwen i alt.

4. Bönen.

Wårt dageliga bröd gif of i dag.

Hår hafwe wi nu til at förtro of Guds di, åfwen hwad thet timeliga uppehållet angår, når wi trogit sköte thet, som skötas bör; allenast wi först och fram för alt söke efter Guds rike och hans rättfärdighet, så faller, efter Jesu löfte, of alt thetta til. Matth. 6:33.

Fr. När wi bedje om timeligt bröd för wår tropp, hwad böre wi rå påminna of för ett bröd för wår Sjal, at bedja om, som hon wist of dageligen behöfwer?

Sw. Thet sanna lifsens bröd Jesum Christum. Joh. 6: 51. Jag är thet lefwandes brödet, som nederkommet af himmelen: hwilken som åter af thetta brödet, han skal lefwa ewinnerliga: Och thet brödet, som jag gifwa skal, är mitt kött, hwilket jag gifwa skal för werldenes lif.

5. Bönen.

Och förlåt of våra skulder, såsom
ock wi förlåte them of Sky-
dige åro.

Här ber man emot hämdgirigheten,
at GUD wille gifwa of ett försönligt och
förläteligt hjerta, at, som wi wilje ha
förlåtelse af GUD, så böre wi ock söka
och anamma nåd, til at bli förlätelige es
mot vår nästa, och thet genom Jesum
Christum, i then Heliga Andas kraft;
eljest be wi twert emot of i thenna bönen.

6. Bönen.

Och inled of icke i frestelse.

Här ber man, at ej bli inledd och in-
dragen i the ring man frestas af; utan,
som thet heter i then 7. Bönen: bli frälst
ifrån ondo.

Ebr 2:18. Theraf, at han wardt
pint och frestad, kan han hjelpa
them, som frestas. Ebr. 4:15,16. Wi
hafwe icke en ofwersta Präst, som
icke kan warkunna sig ofwer vår
swaghet; uthan then, som frestad
är i all ting, lika som wi, dock u-
tan

tan synd. Therföre låt of trösteliga framgå til nådastolen: at wi måge få barmhertighet, och finna nåd, på then tid of hjelp behöfwes.

Th riket är titt, och magten, och härsligheten i ewighet. Amen.

3. Budet.

Fr. Swad förbjuder GUD i 3. Budet?

Sw. Sabbathens ohelgande. Ja, thet är, Gudi klagadt! wist: skal någon galenskap ske, så är thet måst på Söndagen. Och är ofta Söndagen then största synde: dagen i weckan. Ps B. N. 230 12, 13. Ej någon dag i weckan är, Ther man så syndigt lefwer här; Tå ofwas swalg och fylleri, Storswordom, slagsmål, horeri. En sådan Gudstjenst HÆRen spør, För alt thet goda han of gör; Gemenlig går thet nu så til, Man utan ordning lefwa wil.

Fr. Swad betyder Sabbath?

Sw. Ro och hwila. Ja, i Christo böre wi söka wår enda ro. Therföre säger ock Christus: Kommer til mig I
alle

alle som arbeten, och ären betunga-
gade; och jag wil v .oerqwecka e-
der. Matth. II.

När en Sjal rätt ämmer thet onda för
ondt, så at thet, som för varit henne
en lust, har nu bli' vit henne en last, en
tyngd och en börd, och thet sannas som
wi sjunge i Psalmen: synden trycker
mig aldeles ned, som en odräglig
börda; och hjertat warder theri-
genom tungt och swårt som sten:
tå må en sådan Sjal ingalunda bli bortto
ifran Christo, som innerligen är när-
varande; utan ställa sig in för honom,
på hans egna dyra löften och tillsägelse:
ty han har lofwat och sagt: Then til
mig kommer, honom kastar jag utes
te ut. Joh 6:37.

Fr. Men om man nu ej så straxt röner
wederqweckelsen, huru skal man
tå bete sig?

Sw. Man skal ställa sig in för H Er-
ran i ett wäntande med David och säga:
Jag wäntar efter H KRan, min
Sjal wäntar och jag hoppas uppå
hans ord. Min Sjal wäntar ef-
ter H KRan ifra then ensa mor-
gou.

gonwäkten til then andra. Ps. 110:
5, 6. Ps B. N. 100: 3. Min tro och
hopp jag ställer Uppå Guds helga
ord, Ehwart min sak hon hwälf-
wer, Alt uppå thenna jord. Min
siäl uppå Gud aktar, Altid på ho-
nom ser, Alt som en wäktare wa-
ker, När dagen sig betar. Psalm.
123: 2, 3.

Fr. När nu en Sjal fått wederqweckelse,
i hwad wäg wil Iesus sedan ha henne?

Sw. I försakelsens och forskens wäg,
som han strart här uppå säger: Tager
på eder mitt ok ic. Hos Evangelisten
Lucam säger Iesus: Swilken mig
estertölja wil, han wedersäge sig
sjelf, och tage sitt kors på sig
hwar dag, och följe mig. Luc. 9. 2.

Fr. Kunne wi försaka oss sjelfwa af
oss sjelfwa?

Sw. Nej: Iesus Christus ware
tå helt innerligert wår försakare och wår
försakelse, i kraft hwaraf alt thet hos
oss må rätteligen och grundeligen bli förs-
sakadt, som honom är emot; ehwad
kors

Kors och lidande wi än skole igenomgå!

Får HERren gifwa oss beredwillig-
heten in, til at wilja lida, så få wi ock
korsket och lidandet lätt; ja få ock kraft
och förmåga til at kunna lida alt thet,
som af Christo sjelf warder oss tilskickadt,
och han i sin Allwisshet låter gå öfwer oss,
både til in- och utwärtas, i sin samma ef-
terföljelse. Då thetta korsket och lidandet
får tjena til vårt förderfwade **KÖTTS**
Korsfästande samt med lustar och
begärelser, som Apost. Paulus talar i
Gal. 5:24; så är thet ett hålsosamt och
lycksaligt lidande: ty under thet wi såles-
des i tolamod och tronens öfwerlåtenhet
lidom, och then gamla menniskan thet
under förgås, så upkommer then nya in-
wärtas menniskan i högre klarhet, kraft
och kännedom samt warder förnyad dag
frå dag. 2. Cor. 4:16.

1. Pet. 2:21. Thertil ären I kallade,
efter ock Christus led för oss,
och låtandes oss en efterdömelse,
at I skolen efterfölja hans fotspår.
Conf. 1. Pet. 4:1, 2, 19.

Swad

**Hwad lære wi, under thet wi toleli-
gen lide?**

Mildhet och ödmjukhet. **Lärer af
mig, säger Iesus i Matth. 11: 29. ty
jag är mild och ödmjuk af hjertat.
Och här igenom blir ock lidandet lindrigt,
drägeligt och lätt; som thet heter af Ie-
su mun v. 30. Ty mitt ock är lustigt,
och min bördä är lätt.**

Hwad är thet, som göret lätt?

Christi kärlek gör all ting lätt.

2. Cor. 5: 14. **Christi kärlek twin-
gar of så, efter wi thet hålle, at
om en är död för alla, så äro the
alle döde.**

Hwad förstås här med förs?

Allt thet som bär twärt emot wår egna
wilja. Allt widrigt som således möter of,
och tilfogar of förs och lidande, af hwem
och på hwad sätt thet wara må, göre wi
säkrast och bäst för of, at wi uptage thet
såsom utaf Guds hand, och ej se uppå
then eller thet tilfalle, hwarigenom thet
tilfogas of, utan se uppå HErrans All-
wisa Försyn och skickelse, som skickar och
til-

låter thet öfwer. off, til wårt bästa; som
 then älskelige Guds wännen David gjor-
 de, så han sade: **Låt Simeel banna:**
ty HERREN hafwer budit honom
banna David 2. Sam. 16: 10.

4. Budet.

Fr. Hvad befaller GUD i 4. Budet?

Sw. Lydna. Och olydna förbjudes
 thet.

Fr. hwilket är menniskan af naturen benägs-
 nare til, lydna eller olydna?

Sw. Olydna.

Fr. Hvad är olydnan för en synd?

Sw. **Entroldoms synd.** 1. Sam.
 15: 23. Ja, man blir liksom förtrollader
 genom olydna.

Fr. Kan man wäl wara bättre af
 sig sjelf?

Sw. Nej.

Fr. Huru långt går vår egen lydna?

E

Sw.

Sw. Så långt som thet är of i lag och behag; ja, så långt går naturens lydna.

Fr. Men om thet går här emot, huru sker thet då?

Sw. Med owilja, knorr, illka och förtrytande. Känner wäl ungdomen igen thetta? När thet bär aldrig så litet emot egna wiljan, sker thet icke så wrängt? Man skal wäl ändteligen gå åstad, efter som thet befallles; men thet sker så förtrantsamt och owilligt. Ach! om J, som ären i tjenst hos andra, wisten i bön anhålla om, och lära öfwa Christi lydna; så skullen J så förnimma, hwad frid thet har med sig, at wandra i lyona. Man mär ingen ting så illa wid, som olydnan: ty om J ären olydige, genstråfwige, upstuttsige, genswarige och motwillige, så gören J them ledsna wid eder, sem hafwa eder i tjenst; och the bedja, at the må bli bewarada för sådant entwist folk.

Fr. Har då intet GUD sändt of then i werlden, genom hwilken wi kunne bli rätt lydige?

Sw. Jo: wår Frälsare Jesum Christum:

stum: Han war sinom föräldrom under-
dånig och lydig: Han war ock i synnerhet
sin himmelske Fader lydig in til döden;
ja in til korsens död.

Luc. 22: 27. Jag är mitt ibland e-
der, såsom then som tjenar.

Fr. Hvari kan Christi lydna bäst wisas?

Sw. I the ting och tilfällen, som
båra tvärt emot vår egna wilja.

Fr. Hwad har man til at komma ihog,
när thet befaller oss något, som wi
intet wilje?

Sw. GUD har befalt mig lydna:
JEsus Christus har stålt sig sjelf til ef-
terdöme i lydna: han har förwärfwat
mig nåd och kraft, at kunna wara ly-
dig. Jag får intet se på, om thet behagar
eller misshagar mig: jag bör gå i lydna.
JEsus hjelpe mig at öfwerwinna min
olydna!

I. Kon B. 3: 7, 9. Jag är en ung
drång, och wet icke min utgång
eller ingång. Så gif mig nu tinom
tjenare ett lydaktigt hjerta.

5. Budet.

Fr. Hwad förbjudes i thet 5. Budet?

Sw. Dråp.

Fr. Är wäl menniskan så ond af naturen,
at hon är benägen theertil?

Sw. Ja.

Fr. Hwad äre wi för barn af naturen?

Sw. Bredenes barn och ondskones
afföden.

Fr. Är hat i hjertat också dråp?

Sw. Ja: Hwar och en som har
tar sin broder, han är en mandråp
pare: och I weten, at hwar och
en mandråpare hafwer icke ewiga
nerligit lif blifwandes i sig. 1. Joh.
3:15.

Fr. Kan wäl menniskan wara bättre af
sig sjelf?

Sw. Nej.

Fr. Har tå intet GUD sändt oss then i
werlden, genom hwilken wi kun-
ne bli bättre?

Sw.

Sw. Jo: wår dyre Frälsare **J**esum Christum. Genom honom så wi ett mildt, saktmodigt, försonligt och förlåtligt sinne: ty när han blef bannad, bannade han intet igen, och när han led, hotades han intet: utan stälde hämnden til then, som rätt dömer. 1. Pet. 2: 23. Förty om J älsken them, som eder älska, hwad sån J för lön? Görä ock icke the Publikaner thet samma? 1c. Matth. 5: 46, 47. Men jag säger eder: älsker edra owänner, wälsigner them som eder banna; görer wäl emot them som eder hata; beder för them som göra eder skada och förfölja eder 1c. Matth. 5: 44, 45. Af naturen är menniskan grym och wredsink. Så säger mången, tå någon gör enont något emot: Jag skal göra tig så godt igen. Men hwar Christi nåd kommer in, ther håller hon naturen tillbaka; så at tån naturen i sin ondskå wil ut, och ge så godt igen, så håller Christi nåd in, och säger: tig, tål, lid, bår, och gack heller undan: tå man har friden i behåll. **H**ålt up af wrede och bitterhet, at

tu ej gör thet Gudi är ledt, och
warder så ond om liker. Ps. B. N.
48:5 Ja, förlän mig thet af hjer-
tans grund Jag kunde min fiend
tilgifwa, Och älska honom i alla
stund, Och i tin frid så blifwa; At
jag måtte wara dig så lik, Och äls-
ka mina omwänner, och bekänna
Tig fader i himmelrik, Nu och förs-
utan ända. Ps. B. N. 281:3.

Rom. 12:21. Låt dig icke öfwer-
wunnen warda af thet onda; u-
tan öfwerwin thet onda med thet
goda. Matth. 5:39. I skolen icke stå
thet onda emot: utan är thet så,
at någor slår dig wid thet högra
kindbenet, så wändt honom ock
thet andra til.

Fr. I hwars kraft kan thet ske?

Sw. I wärs HERAs Jesu Chris-
ti kraft.

6. Budet.

Fr. Swad förbjudes i thet 6. Budet?

Sw. All otukt och hordoms synd ic.
Se Catech. Fr. 51.

Fr.

Fr. Mon thenna synden och lasten hänger
 wid oss af naturen?

Sv. Ja wisserligen: Ingen må tro
 annat, om man allenast kommer til at
 rätt känna sig sjelf, och wil på at känna
 synd för synd och orätt. Apost. Paulus
 säger: Jag wet at i mig, thet är,
 i mitt kött, bor icke godt. Rom 7:
 18 Kära ungdom, tagen thenna förman-
 ningen i ätt, at I fly tillfällen och tekn
 til lättfärdighet. Tilfället har ofta warit
 orsak til mången dygdig ungdoms skäm-
 mande, på sådant sätt. När personer
 af olika kön gifwa sig oförwägit i sällskap
 och omgånge med hwarannan, at tilfäl-
 le således gifwes; så må man tro, at sa-
 tan är ej långt borto, utan hardt när,
 til at narra, bedraga, reta, fånga och
 fångsla them i thenna synden. GUD be-
 ware eder I kära ungdom! Kommer is-
 bog: Weten I icke, at edar kropp
 är och bör vara thens Heliga And-
 das tempel? 1. Cor 6 19. Swilken
 nu Guds tempel förderfwar, ho-
 nom skal GUD förderfwa: ty
 Guds tempel är heligt. 1. Cor. 3: 17.
 Här gäller til at fly alla tillfällen och tekn
 til

til lösaktighet och lättfärdighet, som i Catechesen står.

1. Thess. 4: 3, 4, 5. Thetta är Guds wilje, edor helgelse, at I fly boles ri; Och hwar och en af eder wet behålla sit fat i helgelse och äro. Icke uti lustig begärelse, såsom hedningar, the som af Gudi intet wetta. Matth. 5: 28. Hwilken, som ser på ena qwinno, til at begära henne, han hafwer allaredo gjordt hor med henne i sitt hjerta. O HERRre GUD Fader, och mins lifs HERRre! bewara mig för ett otuchtigt öga, och wändt ifrå mig alla onda lustar; låt mig icke råta uti slöseri och okyschet, och bewara mig för ett skamlöst hjerta. Hjelp, at jag genom tina nåd, utriswer thet öga, som wil förarga mig, och kastar thet bort, genom mins hjertans onda begärelses afläggelse. Tag ifrån mig alt thet tig är otäck, och mig är skadeligit: och gif mig alt, thet tig är wälbehageligt, och mig är nyttigt; på thet jag må tjena tig i en rätta tro. Si, o trofaste GUD! jag gifwer mig tig i dag aldeles til egendom, at lefwa efter din helga wilja; gör tu mig til ett wälbehageligt offer, at min tjenst må wara tig täck och hjärkommen, i HERRre

ranom Christo Jesu. Amen. Se Måndags
Morgonbönen i Psalm-Boken. Ps. 51: 9, 12.

7. Budet.

Fr. Hwad förbjudes i 7. Budet?

Sw. Stöld och tjufveri.

Fr. Har menniskan en sådan ond art af naturen, at hon afwen är benägen härtil?

Sw. Ja: märker thetta i synnerhet i ungdom: Hin onde går efter eder, som en fogelsångare efter foglen, at narra honom i snaran med röda bår. Then arme foglen hugger efter båret så länge, til thes snaran är om halsen på honom, at han hänger ther.

Fr. Hwad menas härmed, och hwad syftar thetta uppå?

Sw. Tjufwe-wanan, som omfider bringar tjufwen i galgen; då man begynner wänja sig wid at snatta smått, och tänker, thet har ingen ting på sig: hwari-genom mången blifwit bedragen, til at snatta så länge, tils han får snaran om halsen. Thet händer, at man ofta kom-

mer i rum för sig sjelf, theräst kunna stå olästa skäp och skinn; och fienden kommer och skjuter enom i hogen: å taq thet ther: ho wet, om tu tog thet? tu kan säga nej, om någon säger åt tig: ther är ju ingen, som ser tig.

Fr. Är thet tå ingen, som ser tig?

Sw. Jo: Tu GUD ser mig. 1 Mos. 3. 16: 13. Hwi skulle jag nu så mycket ondt göra, och synda emot GUD? 1. Mos. 3. 29: 9. HERREN be-
 ware mig! Man har en gammal Psalms vers så lydande: Klappa, snappa knappa-nål, lyfta med en silfwer-skål: stulit bröd wäl smakar. Ach! nej, Ach! nej: jag gör thet ej; ty HERREN GUD förböd mig thet: För min del jag tackar. Håll therföre ingen synd för ringa. Om någon skulle ha något med orätt utaf någon annan i sina gånnor; så skaffe thet ifrån sig, til thes ägare: kan man intet sjelf, så låte thet ske genom någon annan. Men bör intet ha något med orätta: För ty fienden har en grufwelig tillgång til människor, genom orättfärdighet, hwar-
 ige

igenom the hållas ifrån GUD, och utes-
 stängas ifrån Guds nåds delaktighet.
 Kan man ock ej på något sätt skaffa thet
 orätta igen til sin ägare, eller ersättat,
 och man likwäl har fått wilja thertil; så
 må man gå in för GUD i Christo JE-
 su, och be om en nådig förlåtelse för JE-
 su skull, samt ock tillika be om Hans An-
 das dyra nåd til ändring och bättring,
 at aldrig mer så må ske; som thet heter:
**Then ther skulit hafwer, han stjä-
 le icke mer 2c. Eph. 4:28. Ja: aldrig så
 mer! aldrig så mer! GUD hjelve thertil!**

Skulle man wara i ett fattigt och til-
 lika orkeslöst tilstånd, at man ej skulle
 förmå förwärfwa sig sitt bröd; så må
 man dock be GUD bewara sig ifrån alla
 orätta utwägar och medel, til at förskaf-
 fa sig thet: utan hoppas uppå HER-
 ran, och förtro sig honom, som gifwit
 enom lifwet; then ther således wäl ock
 gifwer enom födan til lifwet: efter han
 ock korpungomen i sin öde jemt gif-
 wer theras dageliga födo. GUD
 låter ingen swälta ihjäl. HERren
 har många medel och utwägar, som han
 kan utse och förse för the sina, som rätt
 för-

förtro sig honom allena. Skulle thet ske,
at händerna blefwo tillhæfta för enom på
ett ställe, så är HERren mächtig til at
uplycka och uplåta them på ett annat ställe;
ja, om thet ock skulle wara the hårdast
tillhæfta och igenknäpta händer. Ty
HERren har alt och allas hjertan i sina
händer. Jorden är HERrans, och
alt thet ther på är. 1. Cor. 10: 26.

Fr. Kan man ock begå tjuftveri med rätt-
mätig egendom?

Sw. Ja på thet sättet: om man
tager egendoms rätten ifrån GUD til sig
sjelf, anser och besitter thet såsom sin es-
gendom; och beröfwar således Gudi thet
Gudi allena tilhörer: nemligen arvan för
alt, och rättmätiga egendoms rätten bå-
de öfwer oss sjelfwa, och öfwer alt hwad
wi ha om händer i werlden.

Fr. Huru bör man anse thet man får
om händer i werlden?

Sw. Såsom ett nedsatt lån af wår
HERra. Man får intet wårdslösa thet
man har til låns; men dock aldrig hänga
hjertat ther wid: utan hjertat skal ifrån
egen-

Egendoms besittningen. Bör altså thet man har om händer i werlden, wara såsom kläderna på kroppen, men aldrig som huden på kroppen. Thet gör aldrig ondt, när man drager kläderna af kroppen; men skal huden af, thet kostar fastigt på. Man bör ju ej sättja sig til eigendoms herre öfver thet man har til låns utaf en annan, och behållat; utan, tå man haft och nyttjat thet sin tid, bärat tillbaka igen til thes ägare, och tacka för lånet. Så böre wi ock bära alt tillbaka til GUD med tacksägelse; och när ock HERren behagar taga sitt igen, säga med Job: HERren gaf och HERran tog; wälsignadt ware HERrans Namn! Job. 1: 21.

Thet bör intet något annat i werlden wara wår skatt, utan JESUS allena, som wi sjunge: **Min högsta skatt, o JESU kär.** Ingen hänge tå sitt hjerta wid the förgängeliga jordiska skatter och rikedomar: man får them dock ej med sig i ewigheten; men rosten theraf, nemligen rikedomarnas kärlet, följer med enom i ewigheten.

Matth. 6: 19, 20, 21. **I stolen icke församla eder ägodelar på jordene,**
thet

ther mal och rost förderfwa them;
och ther som tjufwar grafwa och
stjåla: Utan församler eder ågodelar
i himmelen, ther hwarcken rost
eller mal förderfwa them; och
ther tjufwar icke grafwa eller stjåla.
Ty ther edre ågodelar åro,
ther år ock edart hjerta.

Rac. 5: 1, 2, 3. Nu wål, I rike,
gråter och tjuiter öfwer edor uselhet,
som eder öfwerkomma skal.
Edra rikedomar åro förrottnade:
edor klåder åro upåten af mal. Edart
guld och silfwer år förrostadt,
och theras rost skal wara eder til
witnessbyrd, och skal upåta edart
fött, såsom en eld. I hafwen församlat
eder ågodelar i yttersta dagarna.

8. Budet.

Fr. Swad förbjudes i 8. Budet?

Sw. Falskt witnessbörd och lögn,
som år Satans foster.

Fr. År menniskan af naturen ock benågen
til ehenna lasten?

Sw.

Sw. Ja: man förhyndar sig wist
 och grufweligen med sin oftyriga tunga,
 och är så benägen til at baktala, förklena
 och beljuga then ene then andra; så at
 hwar två äro tillsammans, ther är ges-
 menligen then tredje på tungan til bak-
 dantning, belackning och förklening. Apo-
 stelen Jacob witnar om thenna oftyriga
 lemmen, tungan, och säger: **Tungan är**
en klen lem, och kommer stor ting
åstad: si, en liten eld, huru stor
skog han uptränder? Och tungan
är ock en eld, en werld full med
orätt ic. Jac. 3: 5 - 12. Huru illa och
 obetänksamt far man icke ofta ut med sin
 tunga, och är så ganska framtalig, utan
 betänkande; så at i stället för man borde
 först tänka wäl, och tala sedan, så blir
 thet förwändt, at man talar först, och
 tänker sedan; då man redan har förtalt
 sig. O! huru illa förser man sig icke ofta
 härmed, och kommer så mycket ondt å-
 stod? Huru illa göra och ofta föräldrar,
 husbönder och matmödrar, at the tillåta
 sin barn och tjenstefolk, stå utan för an-
 dras dörrar och lyfna, at the må få något
 til at höra och föra; alt til nästans för-
 klen

Flening? Man hörer och förer ofta sawal-
 ler och förtal, och är alltid benägen til at
 lägga til och fördöka, och ej förminsta;
 men man besinnar ej, at thet som oftast
 ej är sant hwad som talas: och om thet
 ock, til någon del wore sant; så betänker
 man ej, at thet onda, som talas om en
 annan, kan han, genom Guds förekom-
 mande nåd, redan hafwa ångrat och af-
 bedit in för GUD, fått förlåtelse therfö-
 re, och nåd til ändring och bättring.
 Tänk! huru man då förgriper och för-
 syndar sig med sitt förtal?

Jac. 1:19. Hwar och en menniska
 ware snar til at höra, och sen til at
 tala, och sen til wrede. v. 26. Hwar
 nu någon ibland eder låter sig tye-
 ka, at han tjenar Gudi, och icke
 styrer sina tungo, utan bedrager
 sitt hjerta, hans Gudstjenst är
 fåfång. 1. Pet. 3:10. Then ther wil
 älska lifwet, och se goda dagar:
 han stille sina tungo ifrå thet ondt
 är, och sina läppar, at the icke ta-
 la bedrägeri. Syr. 22: 33. O at jag
 kunde sätta ett lås för min mun,
 och trycka ett fast insegel på mina
 läp-

läppar, at jag therigenom icke kom-
me på fall, och min tunga icke för-
derfwade mig. Ps. B. N. 297:3 Mitt
tal thet falle så, At jag thet kan för-
swara; Onyttig ord ej gå, Ej af
min mun utfara; Men när jag tala
bör, Hjelp at jag talar rätt, Ach?
Hjelpre tungan rör, Och lär thet
bästa sätt.

9. 10. Budet.

Fr. Swad förbjudes i thesa Buden?

Sw. The onde lustar och begärelser.

I 9. Budet förbjudes then werkelige
begärelsen, som yttrar sig i hwarjehanda
onda lustar och syndiga tankar, thet med
menniskan omgår och sig theruti förlustar.

I 10. Budet förbjudes then medfödda
onda begärelsen eller arfsynnen.

Fr. Kan man emotstå och öfwerwinna si-
na onda lustar och begärelser?

Sw. Ja: The werkelige kan man i
Christi kraft öfwerwinna, så man med
en allwarlig bön i trona tager Christum
til hjelp theremot, och låter hans dyra
kraft wara wäldig hos sig.

D

Gal.

Gal. 5:24. The, som Christo til
höra, korsfästa sitt kött, samt med
lustar och begärelse. Skap. B. 4:7.
Om tu äst from, så äst tu tacknäm-
lig: men äst tu icke from, så blif-
wer icke synden säker eller fördold;
men städ henne icke hennes wilja,
utan råd öfwer henne. Syr. 18:30.
Fölg icke tin onda begärelse, utan
bryt tin wilja.

Fr. Hur lyder then gamla Reglan?

Sw. Statt emot thet onda i första
början.

Fr. I hwars kraft skal thet ske?

Sw. I Jesu Christi Guds Sons
kraft, som har sagt: Mig förutan
kunnen I intet göra: Joh. 15:5. men
genom hwilken wi all ting förmå, såsom
then ther of mäktiga gör: som Apost.
Paulus i Phil. 4:13.

Men härwid fordras waksamhet, och
at hafwa ett wändt hjerta til GUD i
Christo Jesu genom tröna. Här gäller,
at ej länge betänka sig på thet onda, tå
man theraf warder anfallen och ansatt;
utan stå straxt emot: ty om man betän-
ker

ker sig therpå, om man skal, eller intet skal, så wet man ej ordet utaf, förr än hin onde narrar en til at tycka om thet onda; och då går thet, som Apostielen Jacob säger: **Theresther, sedan begärelsen hafwer aslat, föder hon synden; men då synden är fullbordad, föder hon döden.** Jac. 1: 15.

Fr. Är thet onda oöfwerwinneligit?

Sw. Nej: thet är ej oöfwerwinneligit. Therföre må ingen bli försagd theröfwer: ty såsom Christus har öfwerwunnit synden för oss; så wil, kan och skal han ock öfwerwinna henne uti och hos oss, allenast han får fria händer med oss.

Swad arssynden angår, så hänger wäl hon och lådar wid oss, såsom en syndenes och dödsens kropp; men fastän thet enda lådar wid oss, så skal thet dock ej råda öfwer oss, utan wi i Christi kraft råda theröfwer.

Rom 6: 12, 13, 14. Så låter nu icke syndena wäldig wara i eder dödeliga lekamen, så at I henne efterföljen uti hennes lustar, och gifwer icke syndene edra lemmar til orättfärdighetenes wapn; utan gifwer

eder sielf wa Gudi, lika som the theer
döde hafwa warit, och nu les wa;
och edra lemmar Gudi, til rättis
färdighetenes wapn.

Trones Artiklar.

1. Artiklen.

Fr. Hwad tist ifwes GUDI 1. Artiklen.

Sw. Stapelsens werk.

Fr. Skapte GUD menniskan i början så
ond som hon nu är?

Sw. Nej: GUD Skapte menniskan
efter sitt beläte.

Fr. Hwaruti bestod Guds beläte i
menniskan?

Sw. Se Catech. Pag. 33. Fr. 18.

Fr. Bles menniskan beständandes i sin
medskapade härlighet?

Sw. Nej: bättre GUD!

Fr. Huru hafwer hon så Guds beläte
förlorat?

Sw. Se Catech. Pag. 34. Fr. 20.

Fr. Har så ej GUD dragit en faderlig
försorg för vår uprättelse?

Sw.

Sw. Jo, wisserliga: Lofwad ware
GUD så wist!

Fr. Och genom hwem är uprättelsen
åstadkommen?

Sw. Och genom vår HERRA och
Frälsare JESUM Christum.

2. Artiklen.

Fr. Hwad tilskrifwes Guds Son i 2.
Artiklen.

Sw. Aterlösningsverket.

I theenna Artiklen bekänne wi och sä-
ge hwar för sig: Jag tror, at JESUS
Christus är min HERRA ic.

Fr. Men wilje wi wäl, at han skal wa-
ra och bli vår HERRA?

Sw. Ja, swarar man wäl i m^d
munnen. Men, mon man wäl i hjertat
i sanning erkänner honom för sin HERRA
ra, med ett rätt lydaktigt hjerta wil ut-
dergifwa sig honom, såsom sin HERRA
ra, at han sitt fulla herrawälde örwer
hela hjertat intaga må? Mon man ei fast
mer wil wara sin egen herre, och hafwa
hjertat för sig self och werlden?

Gif mig, min son, titt hjerta,
ropar HERren i Ordsp. B. 23: 26.

Ach! Skal wi ej wilja gifwa hela wårt
hjerta åt GUD, som har gifwit hela sitt
hjerta åt oss, i sinom älskeliga Son, wår
Frälsare Jesu Christo.

Fr. Hwarmed skal Christus omfamnas såsom
wår HERre och Frälsare, såsom then ther oss
af Gudi är gjord til wisdom, och til rätta
färdighet, och til helgelse, och til för-
lösning: I. Cor. I: 30?

Sw. Med en sann och lefwande tro.

3. Artiklen.

Fr. Hwad tilskrifwes then Helige Ande
i 3. Artiklen?

Sw. Helgelsens werk.

I thenna Artiklen bekänne wi och säge
hwar för sig: Jag tror, at jag icke af
mitt eget förnuft eller kraft tro kan ic.
Ja, thet är redan en början af tro, til
at tro at man af sig sjelf, sitt eget för-
nuft och kraft ej tro kan, förutan then
Helige Ande.

Fr. Ha wi lof til at bedja om then
Helige Ande?

Sw.

Sw. Ja: Kunnen J, som onde ären, gifwa edor barn goda gåfwor; huru mycket mer skal edar himmelste Fader gifwa then Helga Anda them, som bedja honom? Luc. 11: 13.

Fr. Hafwe wi af nöden then Helga Anda?

Sw. Ja: Ingen kan kalla JE sum en HERA, utan genom then Heliga Anda. 1. Cor. 12: 3. Tin nåde lät mig finna Genom wår Frälserman; Gör mig qwitt ifrå synden; Gif mig then Helga And, Som wisar mig och läter, Som leder mig och för; På thet jag aldrig mera Tin nåd och hjelp umbår. Ps. B. N. 265: 5. Tu äst then förnämsta gåfwa, Then min JEsus skänker mig; Then han wårdes allom låfwa, Som begärat hjerrelig. Tu äst ordets witne sant, Och min återlösnings pant; Stå lens hugnad, HERANS finger, Hoppets ankar, tronens wingar. N. 184: 2.

Fr. Zwems werk är tron?

Sw. Then Tre = Enige Gudens
werk.

Fr. Huru lyder Lutheri beskrifning på then
leswande tron, i förspråket til Epistes-
ten til the Romare?

Sw. Tro är icke någon mennisklig
mening eller dröm, then somlige hålla
för tro ic.

Gif mig af tine barmhertighet,
Then rätta Christna trona, På
thet jag tina kärlighet Nå inner-
liga rona: Först och för all ting
älska mig, Så ock min nästa, så
som mig. I minom änd tin hjelp
mig sänd, Gör thet behänd, Djes-
wulens list långt från mig wänd.
Ps. B. N. 240:3.

Förlän mig trona rena På tin
Son Jesum Christ, Wär Frälser-
man allena: Förlät mig all min
brist. Tu mig ej öfwer gifwer,
Thet har tu låfwat mig, Om jag
wid trona blifwer, Och stadigt
åkallar tige. Ps. B. N. 355:4.

Jag

Jag ropar til dig, o HÆRre
 Christ! Jag beder tu hör min klä-
 gan: Gif mig then rätta tro för-
 wist, at jag dig ej försakar; Jag
 sätter all min lit til dig, Och til tin
 stora nåde, i allan wåde: Styrck
 mig i tin sannhet, Och alltid wäl
 bewara ic. Ps. B. N. 281.

Nu bedje wi then Helga And,
 Om en sann tro och rätt förstånd:
 At han för of råder, I alla tider;
 Hållt uti thet yttersta, Wi skolon
 hådanlida, Kyrie Eleeson ic. Ps.
 B. N. 182.

Hjelp, HÆRre, tu af nåde blid,
 At jag af hjertat all min tid, Mig
 håller wid thet ena; At tro på
 HÆRran Jesum Christ, Och of-
 wa kärlek utan list. Min hjelp åst
 tu allena. Ps. B. N. 187: 3.

Fr. Wil GUD tå werka tron i of?

Sw. Ja: GUD gifwer allom
 trona före. Apost G. 17: 31.

Ser til, och förfater, om Inäs-
 gon sinnen, som rätt gör, och fräs-
 gar efter trona, så wil jag wara

honom nådelig. **H**ÄRre, tin ögon
se efter trona. Jer. 5: 1, 3.

Then sanna och lefwande tron är nu
then, som inträder i Döpelsens förbund;
eller i kraft hwaraf en rätt botfardig och
troende Själ inträder i sitt Döpelse-För-
bund.

Om Döpelsens Sacrament.

Fr. Hwad betyder Döpelsen?

Sw. At then gamla Adam ic.

Fr. Hwad förstås med gamle Adam?

Sw. Wår förderfwade natur ic.
Se Catech. Pag. 80. Fr. 29.

Fr. Hwad förstås med then nya mennis-
skan, then efter GUD skapad är?

Sw. Thet nya lifwet, som bekom-
mes af Christo. Se Catech. Pag. 81.
Fr. 32.

Om Altarens Sacrament.

HÄRrans Heliga Nattward är en
dyt

Dyr Förrättning; men har kommit i ett
jämmerfult misbråk i thesa sednare tider,
tå arma menniskor sätta sak theri, at the
wisa tider om året gå til then blotta ut-
wärtens med förrättningen, och se ej ester,
med hwad hjerta the gå tit.

Så ofta man går tit, så må man ta-
ga then Bönen för sig, som man beder
för Communicanterna i Församlingen:
Förlåna them, som nu tänka theraf delat-
tige warda, tin Helga Ande, at the then
wärdeligen undsä, sin tro til styrko, och
försäkran om syndernas förlåtelse; och på-
minne sig tin bittra pino och död; rättslig-
gen förnya thet förbund, hwilket the i dö-
pelsen ingått hafwa. Och sättja sig nu
stadeliga före med tine hjelp, at framhå-
da uti en sann tro, gudattighet, tjarlet,
fast hopp och Christeligie tolamod: och
således intet upsäteligen öfwertråda, hwad
the wid aflösningen, in för titt helga An-
sikte, utlåsawat hafwa. På thet the med
alla Christrogna måge omsider af then
stora Natwarden i himmelen delaktige
blifwa. Amen.

Fr. Hwad wil man at Guds Ande skal
uträtta til wår beredelse?

Sw. Thet han sjelf fömanar oss til:
Pröfs

Pröfwe menniskan sig sjelfwa, och äte så af thet brödet, och dricke af then Falken. 1 Cor. 11: 28.

Fr. Kunne wi pröfwa oss sjelfwa uti af oss sjelfwa?

Sw. Nej: Ty ett argt ilsundigt ting öfwer all ting är hjertat; ho kan utransakat? Jag HERREN kan utransaka hjertat, och pröfwar njurarna, och gifwer hwarjom och enom efter hans wägar, och efter hans gerningars frukt. Jer. 17: 9, 10.

Fr. Huru skal man således bli utransakat och pröfwad?

Sw. Man skal låta sig upwäckas til at stålla sig med sitt hjerta in för HERREN til ransaknings, och bedja med David: Utransa mig, GUD, och få weta mitt hjerta: bepröfwa mig, och förnim, huru jag menar thet. Och se til, om jag på enom ondome wäg är, och led mig på then ewiga lifsens wäg! Ps. 139: 23, 24.

Fr.

Fr. Hvad vil GUD, at vi under hans
utransaktande och profvande sko-
le kännas wid?

Sw. Hurudana vi ha varit, hurudana vi nu äre, hurudana vi tänke
til at bli härefter.

Fr. Hurudana ha vi varit?

Sw. Öfverträdare och öfverträ-
derstor alt ifrå moderlifvet.

Fr. Hurudana äre vi nu?

Sw. Vi få icke allenast kännas wid
thet medfödda och påafda onda; utan
också mycket, ty werr! utöfwadt och til-
wandt ondt.

Fr. Skole vi tå bli likadana härefter?

Sw. Nej.

Fr. Hurudana skole vi tå bli?

Sw. Här gäller at anhålla hos
GUD om ett alfwarligt bättrings up-
sät, at wilja bli annorledes sinnad, än
man har varit.

Fr.

Fr. Huru då?

Sw. Jo: Hwar och en ware så
til sinnes, som ock Christus I^h
sus war. Phil. 2:5.

Fr. För hwad orsak skole wi gå til
Nattwarden?

Sw. Wår tro til styrko ic.

Fr. Hwad menas här med then tron,
som skal styrkas?

Sw. Icke then blotta historiska kund-
skaps tron; utan then tron, som GUD
sjelf i Christo I^hesu genom then Heliga
Anda får verka uti en rätt botsfärdig
Själ, som ber GUD om tron.

Fr. Ho är då en botsfärdig Själ?

Sw. Som rätt känner sin Själa,
nöd, och sin stora oförmögenhet, at af
egna krafter kunna omwända sig til Chris-
tum och tro på honom; samt har en in-
nerlig längtan at bli rätt omwänd til ho-
nom, och lära rätt tro på honom.

Thet heter i Bönen: At man må på-
minna sig Christi pina och död.

Fr.

Fr. Huru skole wi begå Christi döds
åminnelse?

Sw. Man tager Christi Pinos hi-
storia för sig, och betrachtar, hwad som
följde på then natten, då Christus in-
stiektade Nattwarden, ställer sig i Chris-
ti närwarelse, och beder at han sjelf
wille begå sin åminnelse hos oss genom
sin Heliga Anda; så at hans bittra li-
dande och död måtte komma i en lef-
wande åtanka hos oss, och wi bli dra-
gne in i Christi lidandes och döds ge-
menskap, til at dageligen i trone lära
dö syndene och lefwa ett nytt lif med
Christo.

Thet heter widare i Bönen: at man
rättsligen må förnya thet för-
bund, hwilket man i Döpelsen in-
gått hafwer.

Fr. Kunne wi sjelfwe förnya thet?

Sw. Nej. Jesus Christus förnye
då förbundet Sig och wåre Själur es
mellan?

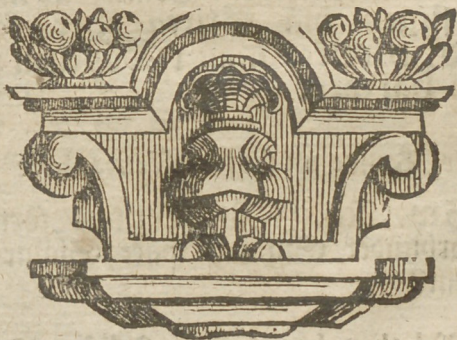
Fr. Wil then barmhertige Jesus oftare
häl

hålla Nattward med oss, än under
medlens bruk?

Sw. Ja, hwar dag i Andanom och
trone. Si! Jag står för dörene
och klappar; then ther hörer mi-
na röst, och uplåter dörena, til
honom skal jag ingå, och hålla
Nattward med honom, och han
med mig, säger Iesus i Uppenb.
B. 3: 20.

Iesus af nåd berede våra hjertan dage-
ligen och stundeligen til thenna sa-
liga Nattwarden!

A M E N.

www.books2ebooks.eu